

Antopäivä
12.2.2021

Dnro 20111/03.04.04.04.16/2020
20127/03.04.04.04.16/2020

Asia

Asemakaavan muutosta koskevat valitukset

Valittajat

1. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry
2. [REDACTED]

Päätös, josta valitetaan

Vantaan kaupunginvaltuusto 16.12.2019 § 17

Kaupunginvaltuusto on päätöksellään hyväksynyt Lehmustontien asemakaavan muutoksen, joka koskee katualuetta kaupunginosassa 81 Korso, kortteleita 87001–87002 sekä katu- ja virkistysalueita kaupunginosassa 87 Vierumäki ja kortteleita 88026–88038 sekä katu-, virkistys ja luonnonsuojelualueita kaupunginosassa 88 Vallinoja.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

1. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry ovat valituksessaan vaatineet, että päätös kumotaan erillispientalojen korttelialueen AO 88026 ja erillispientalojen korttelialueen AO 88028 osalta pois lukien rakennetut tontit varauksen länsiosassa. Lisäksi päätös on kumottava näihin varauksiin liittyvien uusien katualueiden osalta. (Kiurunkierro, Vilho Reiman polku). Töiden aloittaminen on kiellettävä muutoksenhaun käsittelyn ajaksi.

Lehmustontien asemakaavassa on laiminlyöty maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämä merkittävien luontovaikutuksien selvitysvelvoite. Tämä on johtanut merkittävien luontotyyppi- ja lajistoarvojen tunnistamatta jäämiseen ja tällaisia arvoja sisältävien alueiden päätymiseen rakennusvarausten alle. Tämä ja Tussinkosken luonnonsuojelualueeseen kohdistuvat merkittävät haitat johtavat yhdessä tilanteeseen, jossa luonnonympäristöjen erityisiä arvoja heikennetään ja hävitetään asemakaavan sisältövaatimusten vastaisella tavalla.

Kaavaprosessin loppuvaiheessa on sivuutettu kaavoittajan tietoon saatettu tieto lahokaviosammalen esiintymisestä kaavan rakentamisvarauksilla, ja kaava on myös luonnonsuojelulain 47 §:n vastainen.

Lehmustontien asemakaava-alueelta puuttuu pääosa sellaisista selvityksistä, joita tällaisella metsäisellä alueella tulisi luontotyyppien ja lajiston osalta tehdä. Selvitystiedon heikkous koskee erityisesti niitä osa-alueita, joihin kaavassa osoitetaan muuttavaa maankäyttöä.

Merkittävä osa kaavaselostuksen luontotieto-osaa koskettaa jo vuonna 2017 suojelualueeksi perustettua Tussinkosken luonnonsuojelualuetta sekä kaava-alueen ulkopuolelle jäävää Vierumäen metsää. Selvitysaineistoista puuttuvat muun muassa kuviotasoiset selvitykset alueen kasvillisuudesta ja eri luontotyyppien esiintymisestä rakennettavaksi esitetyillä metsäalueilla. Tätä keskeistä puutetta eivät korvaa Vantaan yleiskaavan uusinnan yhteydessä tehty sinänsä laadukas ekologisten yhteyksien selvitys eikä kuviotietopoiminta Vantaan kaupungin omistamien maiden vanhasta, muun muassa kasvupaikkatietojen osalta virheellisestä metsätaloussuunnitelmasta.

Varsinaisiin maastoselvityksiin perustuvaa selvitysvelvoitetta ei voi kiertää myöskään tukeutumalla pohja-aineistojen laadusta täysin riippuvaiseen Zonation-analyysin tuloksiin. Sen mukaan hankealueen merkittävimmät monimuotoisuusarvot sijoittuvat jo perustetulle Tussinkosken suojelualueelle.

Lajistopuolelta selvittämättä on jätetty rakentamisalueiden osalta niin putkilokasvit, linnut, lepakot kuin kaikki lahottajalajit lahokaviosammalta lukuun ottamatta. Lahokaviosammaltiedon osalta kaava tukeutuu Olli Mannisen lahokaviosammalselvitykseen vuodelta 2017. Sen osalta ei kuitenkaan avata tarkemmin selvityksen kohdentumista. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kysyttyä tehdyn selvityksen kohdentumisesta Manniselta, häneltä saatiin 24.11.2019 sähköpostivastaus, jonka mukaan: ”Huuhkajamäen pohjoisrinnettä juoksin nopeasti läpi, muuta en. LKS-selvitystä ei siis ole varsinaisesti tehty mitenkään kunnolla”.

Mainittu Huuhkajamäen pohjoisrinne on kaava-alueen länsiosan luoteisreunaa, johon ei yleiskaavan virkistysaluevarauksen takia ole missään vaiheessa edes kohdistunut rakentamispainetta. Mannisen viesti vahvistaa sen, että kaavaselostuksessa mainittu lahokaviosammalselvitys on tehty vain vähäisellä osalla kaava-aluetta. Kaava-alueen ulkopuoliseen Vierumäen metsään pääosin kohdistunut lahokaviosammalselvitys on aikanaan tehty irrallaan Lehmustontien asemakaavaprosessista, mikä selittää sen, miksi lajille soveliaita asemakaavaan kaavailtuja rakentamisvarauksia ei ole selvitetty lahokaviosammalen osalta kaupungin toimesta. Tämä ei kuitenkaan oikeuta käyttämään yhdessä hankealueen nurkassa tehtyä lahokaviosammalselvitystä sellaisessa muodossa, josta osalliset ja päättäjät saavat vaikutelman siitä, että kaava-alueella on tehty koko alueen kattava selvitys. Kyseinen ongelmallinen menettelytapa on Vantaan kaupungin alueella tavallinen ja sen laillisuus on ilmeisen kyseenalainen tilanteessa, jossa maankäyttö- ja rakennuslain 9 § nimenomaan edellyttää selvitysten ja vaikutusarviointien tekemistä koko siltä alueelta, johon vaikutuksia voi kohdentua.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri sai 5.12.2019 tietoja lahopaviosammalen selvittämiseen kouluttautuneelta luontoharrastajalta. Hän oli selvittänyt 25.11.2019 tehdyllä maastokäynnillä lahopaviosammalen esiintymistilannetta niillä Lehmustontien asemakaava-alueen rakentamisvarauksilla, jotka rajoittuvat Tussinkosken suojelualueeseen.

Lajin ekologiasta saatujen lisätietojen perusteella lahopaviosammalta on nykyisin mahdollista tunnistaa jo ns. protoneemavaiheessa eli ilman lopulliseen muotoonsa kasvanutta itiöpesäkkeellistä yksilöä. Maastokäynnin tuloksena Lehmustontien kaava-alueen itäosan rakentamisvarauksilta (AO 88026, AO 88028 sekä näihin liittyvät uudet katuvaraukset) paikallistettiin peräti 16 lahopaviosammalen protoneemavaiheen esiintymää. Nämä uudet tiedot vahvistavat, että aiemmat selvitykset ovat olleet riittämättömiä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri toimitti havaintotiedot Lehmustontien kaavoituksesta vastaavien sekä Uudenmaan ELY-keskuksen virkamiesten tietoon perjantaina 13.12 klo 11 sähköpostilla. Tässä viestissä oli tieto lajin esiintymisestä alueella sekä karttarajaus. Tätä tietopohjaa täydennettiin vielä lauantaina 14.12. viestillä, jossa oli ilmakuvapohjalla havaittujen esiintymien sijainti sekä excel-tiedostossa esiintymien tarkat koordinaatit. Mitään vastausta yhdeltäkään vastaanottajista ei saatu.

Olennaista merkitystä kaavaprosessin laillisuuden kannalta on sillä, että alueen itäosan metsien todettua merkitystä lahopaviosammalen kannalta ei kaupungin virkamiesten toimesta tuotu valtuuston tietoon. Kaavaselostukseen ja muuhun päätösaineistoon sisältyvä lahopaviosammaltematiikan käsittely on omiaan luomaan vaikutelmaa siitä, että lajin suojelu on kaavassa huomioitu asiallisesti. Tätä vaikutelmaa on luotu muun muassa lisäämällä kaava-alueen länsiosaan Huuhkajamäen virkistysalueelle pieni suojelualue lahopaviosammalille, joka ei todellisuudessa vastaa sitä laajempaa kaavan aluetta, jolla lahopaviosammalta esiintyy merkittävästi.

Olemassa olevia suojelualueita on syytä lähtökohtaisesti pitää maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:ssä tarkoitettuina luonnonympäristön erityisinä arvoina, jolloin suojelualueen arvojen pidempiaikaista säilymistä heikentävä kaava voidaan asiaperusteilla nähdä sisältövaatimusten vastaisena. Lehmustontien kaavaprosessin yhteydessä ei ole riittävästi arvioitu kaavaratkaisun vaikutusta Tussinkosken suojelualueen luontoarvoihin.

Kaavassa esitetään rakentamista suoraan Tussinkosken luonnonsuojelualueeseen rajautuen. Rakennettavilla alueilla (AO 88026, AO88028) on samoja biotooppeja (melko lahopuustoisia lehtoja ja lehtomaisia kankaita), joita on myös suojelualueella. Tällaisten tärkeiden tukialueiden rakentaminen suoraan kooltaan melko pienen (15,4 hehtaaria) suojelualueen kylkeen heikentää myös suojelualueen kykyä ylläpitää lajistoon liittyviä suojeluarvoja tulevaisuudessa. Suojelualueen viereisten metsien melko kattava rakentaminen altistaa suojelualueen myös entistä laajemmin nykyisten ja tulevien asukkaiden päivittäiseen lähivirkistyskäyttöön, mikä osaltaan lisää muun muassa lehtojen kulumista ja uusien polkujen syntyä alueelle.

Kaavan itäosan rakentamisvaraukset kohdentuvat merkittävilta osiltaan runsaslahopuustoihin lehtoihin sekä lehtomaisiin kankaisiin. Lisäksi alueella on luontaisessa lehdottumis- ja metsittymiskehityksessä olevaa vielä puoliavointa aluetta, joka rauhaan jätettynä kehittyy muutamassa vuosikymmenessä lehtoarvoiltaan merkittäväksi. Samat lahoppuustoiset lehdot ja kangasmetsät on todettu myös merkittäviksi erittäin uhanalaisen ja luonnonsuojelulain rauhoittaman lahopuustomaleen elinalueiksi. Rakentaminen tällaisten luontotyyppi- ja lajistoarvoiltaan merkittävien metsien tilalle on asemakaavan sisältövaatimuksiin kuuluvien luontoarvojen vaalimisvelvoitteiden vastaista.

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys on kaavamuistutuksessaan todennut ja yksilöinyt yllä mainitut merkittävät metsäluontoarvot, mutta tämä ei ole johtanut niiden selvittämiseen tai huomiointiin Vantaan kaupungin virallisessa kaavaprosessissa.

Lahokaviosammal on luokiteltu uusimmassa (v. 2019) uhanalaisarvioinnissa erittäin uhanalaiseksi (EN). Se on muun muassa luonnonsuojelulain 47 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 4 mukainen erityisesti suojeltava laji. Tämän lisäksi lahokaviosammal kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin, joiden merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 47 § 5 momentin mukaan.

Poikkeuslupia lahokaviosammaleen erityisestä suojelutarpeesta ei valtakunnan tasolla ole täytäntöönpantu yhtäkään eikä Lehmustontien kaavaprosessissa poikkeuslupaa ole haettu Vantaan kaupungin toimesta

Päätöksessään Vantaan kaupunginvaltuusto ei ole ottanut huomioon tiedossa olevia lahokaviosammaleesiintymiä alueella. Kaavan itäosan rakentamisvaraukset ovatkin tältä osin luonnonsuojelulain vastaisia.

2. [REDACTED] on valituksessaan vaatinut, että päätös kumotaan.

Kaavan tarkoitusta ja paikallisia olosuhteita huomioon ottavia riittäviä perus- ja vaikutusselvityksiä on tehty, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n nojalla edellytetään, eivätkä ne näin ollen ole olleet osallisten käytettävissä sellaisessa muodossa, että osalliset olisivat voineet lausua niistä mielipiteensä maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Kaavassa esitetään rakentavaa maankäyttöä metsiin, jotka rajautuvat olemassa olevaan Tussinkosken suojelualueeseen ja maakunnallisesti luontoarvoiltaan merkittävään Vierumäen metsään ja toimivat näiden välisinä metsäekologisina yhteyksinä. Kaava-aineistoon ei kuitenkaan sisälly riittäviä perus- ja vaikutusselvityksiä kaava-alueen metsäisten alueiden luontoarvoista, mitä ei voida pitää hyvän kaavoituskäytännön, eikä lain minimivaatimusten mukaisena menettelynä.

Kaava-alueella on myös havaittu lepakoita Kiurutien länsipuolella olevilla rakennus- ja metsäalueilla, Kiurupuistossa ja Naakkakujan pohjois- ja etelä-

puolella olevilla rakennus- ja metsäalueilla. Koska kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) lueteltuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin, on kaikkien lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen luonnonsuojelulain 49 §:n perusteella kielletty.

Asemakaavan suunnittelun tueksi olisi tullut laatia kaava-alueesta luontoselvitys asemakaavan vaikutuksista ympäristöön.

Asemakaavamuutoksen kohde sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman kiitotien 22L (kiitotie 1) jatkeella noin 6 kilometrin etäisyydellä kiitotien kynnyksestä ja noin 0,5 kilometrin etäisyydellä kiitotien jatkeelta sivuun. Kaavaselvityksessä on käytetty Vantaan kaupungin voimassa olevan yleiskaavan (2007) ja valmisteilla olevan yleiskaavan (2020) lentomelun verhoikäyriä. Valmisteilla olevan yleiskaavan (2020) suunnittelussa on käytetty Finavian vuoden 2008 ympäristölupahakemuksessa käyttämiä verhoikäyriä. Näiden, noin 20 vuotta vanhojen lentomeluarvioiden perusteella kaava-alue sijoittuu vain osittain lentomelualueelle L_{den} 55–60 dB.

Käytännössä koko kaava-alue on kuitenkin sijoittunut jo vuosia lentomelualueelle L_{den} 55–60 dB, jolle voimassa olevan yleiskaavan (2007) mukaan ei sallita uuden asutuksen, eikä uusien sairaaloiden, hoitolaitosten, vanhainkotien, päiväkotien, oppilaitosten rakentamista tai muiden sellaisten toimintojen sijoittamista, jotka ovat herkkiä melun haitoille ja vain alueella jo olevan asutuksen ja melulle herkän muun toiminnan säilyttäminen, korjaaminen ja vähäinen täydentäminen on mahdollista. Lentomelualueelle L_{den} 50–55 dB ei voimassa olevassa yleiskaavassa (2007) ole rajoituksia.

Uuden yleiskaavaluonnoksen (2020) mukaan lentomelualueelle L_{den} 55–60 dB ei saa sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja, vain nykyisten asuinalueiden täydennysrakentaminen on sallittu ja rakennuksen ääneneristävyyden lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.

Rakennusteknisillä ratkaisuilla ei voida vaikuttaa lentomeluun virkistykseen käytettävillä piha- tai oleskelualueilla. Lisäksi vuodenajat, sääolosuhteet sekä yksilölliset tarpeet vaikuttavat ikkunoiden ja ovien auki- ja kiinnipitoon, jolloin rakennuksen äänieristyksellä ei ole vaikutusta sisätilojen melutasoon. Sen lisäksi, että asuinympäristön melulla on kielteisiä vaikutuksia asukkaiden terveyteen ja viihtyvyyteen on asutuksen lisäämisellä lentomelualueille ja lentokoneiden nousu- sekä laskualueille rajoittavia vaikutuksia myös Finavian operatiiviseen toimintaan.

Vaikka kaavoituksia laaditaan karttojen, yleiskaavan ja maakuntakaavan perusteella, perustuvat niiden kaavamerkinnot ja -määräykset aina arvioihin ja pitkän aikavälin ennusteisiin, jolloin asemakaavaa laadittaessa kaava-alueen todelliset olosuhteet ja kaavamerkintöjen ja määräysten ajantasaisuus tulisi selvittää etenkin silloin, kun kaavan osalliset niistä perustellusti jo kaavan suunnitteluvaiheessa muistuttavat.

Asemakaavan suunnittelussa olisi tullut ajantasaisten lentomeluarvojen lisäksi selvittää myös kaava-alueen asukkaiden (osallisten) kokemus lentomelun häiritsevyydestä ja vaikutuksista ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön.

Koska asemakaavamuutosta koskevan alueen melutaso ylittää jo nyt Ympäristöministeriön rakennusten ääniympäristön asettamat enimmäisarvot, etenkin Lehmustontien vieressä, ei kaava-alueen melutasoa tulisi enää nostaa lisääntyvällä liikenteellä ja muilla tiiviiseen asumiseen liittyvillä elämisen äänillä.

Asemakaavan suunnittelussa olisi tullut ajantasaisen lentomeluselvityksen lisäksi laatia objektiivinen meluselvitys kaava-alueen melutasosta nyt ja kaavan toteutuessa, jotta suunnitelman välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön olisi ollut mahdollista arvioida.

Kaavan valmistelusta ei ole tiedotettu alueen maanomistajia siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n, 62 §:n ja 63 §:n nojalla edellytetään, vaikka kaavamuutos tulee huomattavasti vaikuttamaan alueen osallisten asumiseen, työntekoon ja muihin olosuhteisiin. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on ilmoitettu, että kaavatyö julkaistaan kaavoituskatsauksessa, joka jaetaan jokaiseen vantaalaiseen kotiin ja että kaavoituksen vireille tulosta osallisille ilmoitetaan asiasta kirjeellä tai sähköpostilla. Kaava-alueen osallisille ei kuitenkaan ole koskaan ilmoitettu kaavoituksen vireille tulosta kirjeellä, eikä sähköpostilla, eivätkä kaava-alueen osalliset ole koskaan saaneet kaavoituskatsausta, jossa ko. kaavatyö olisi julkaistu.

Asemakaavamuutoksen selostuksessa ilmoitetaan, että asemakaavamuutoksen alkamisesta on kuulutettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa sekä kirjeitse kaava-alueen maanomistajille, joiden postialue on muu kuin Vantaa sekä ison kiinteistön maanomistajalle (9 kpl) ja viranomaisille. Tämä ei kuitenkaan vastaa maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n 3 momentin mukaista ilmoittamista kaavoituksen vireille tulosta kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden sopivalla tavalla.

Kaavatyöstä järjestettiin myös Korson koululla 14.2.2018 asukastilaisuus, johon osallistui 11 asukasta. Kaava-alueen osallisia (55 kiinteistöä ja 130 asukasta) ei kutsuttu asukastilaisuuteen. Paikalla olleet osalliset olivat kuulleet asukastilaisuudesta sattumalta Korso Seuralta. Kaikki kaava-alueen osalliset eivät kuitenkaan kuulu Korso Seuraan, joten heillä ei ollut tietoa kaavatyöstä järjestettävästä asukastilaisuudesta.

Uusi asemakaavamuutos on alueen osallisille vaikutuksiltaan merkittävä. Nykyiset maanomistajat ovat ostaneet tai rakentaneet talonsa pientaloalueelle, jossa asuminen on väljää ja luonto lähellä. Osa kaava-alueen nykyisistä kiinteistöistä rajoittuu puistoalueeksi merkittyyn tonttiin (Korppipuisto ja Kiurupuisto). Talojen välissä on tilaa ja pieniä metsäpalstoja, jotka rauhoittavat muuten meluisaa ääniympäristöä ja joilla on tällä hetkellä rikas eläimistö ja kasvillisuus.

Asemakaavaa ei ole laadittu siten, että sillä luotaisiin edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle ja vaalittaisiin rakennettua ympäristöä siten, että ympäristön tai luonnonympäristön erityisiä arvoja ei hävitettäisi, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentissa edellytetään. Asemakaavaa ei ole laadittu siten, että se ei aiheuttaisi kenenkään elinympäristön sellaista laadun merkityksellistä heikkenemistä, joka olisi perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 3 momentin mukaisesti edellytetään. Asemakaavalla myös asetetaan maanomistajille sellaisia kohtuuttomia rajoituksia ja aiheutetaan sellaista kohtuutonta haittaa, jota ei voi kaavan tavoitteita syrjäyttämättä välttää.

Lisäksi asemakaavamuutoksessa esitetty Kiurunkierto tulee sijoittumaan useiden kaava-alueen osallisten omistamille maa-alueille ja hankaloittaen kaava-alueen kiinteistöjen käyttöä. Joidenkin kiinteistöjen sisäänkäynti ja autotalli ovat esimerkiksi sijoitettu tontille nykyisten, ei uusien tie- ja kulkuyhteyksien mukaisesti. Myös suorien liikenneyhteyksien sulkeminen Lehmustontielle tulee lisäämään liikennettä etenkin kaava-alueen sisäpuolella.

Kaavaselostuksessa ei ole esitetty maankäyttö- ja rakennusasetuksen 25 §:n 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja sillä tavalla ja siinä laajuudessa, kuin kaavan tarkoitus edellyttää, eikä siten, että kaavaselostuksella olisi luotu edellytykset vuorovaikutukseen kaavan valmistelussa, kuten maankäyttö- ja rakennuslain 62 § edellyttää.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaselostus ja kaupungin perustelut osallisten mielipiteisiin eivät noudata hyvän hallinnon oikeusperiaatteita.

Asemakaavamuutosehdotus oli nähtävillä 26.6.2019–26.8.2019 välisen ajan, jonka aikana siihen jätettiin 6 muistutusta. Vertailuraportti selostuksen 6.5.2019 ja 25.11.2019 päivitetyn selostuksen välillä kuitenkin osoittaa, että 25.11.2019 asemakaavamuutokseen ei oltu muistutusten perusteella tehty yhtäkään sellaista muutosta, jolla olisi ollut vaikutusta asemakaavamuutosehdotuksessa esitettyihin ratkaisuihin.

Sen lisäksi, että kaava-alueen asukkaiden mielipiteitä ja muistutuksia ei ollut huomioitu asemakaavamuutosehdotuksen ratkaisuisissa millään tavalla, vastineissa on vain todettu asemakaavamuutoksen olevan voimassa olevan yleiskaavan (2007) mukainen tai selitetty asemakaavamuutosehdotuksen lopputuloksen kannalta merkityksettömiä seikkoja, mitä ei voida pitää hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisena toimintana.

Vuodelta 2007 olevaa vanhaa yleiskaavaa ei voi sellaisenaan käyttää asemakaavamuutoksen vaikutusten arvioinnin perusteena. Kaavaselostukseen lisätty ja muistutuksiin annettu vastine kaava-alueen väestöennusteesta (110 henkilöä) on virheellinen.

Osa kaavaselostuksen vastineista myös perustuu väittämiin, joiden tueksi ei ole selvityksiä, eikä tutkittua tietoa, vaan ne perustuvat kaavaa laatineen viranomaisen subjektiivisiin ja tarkoitussidonnaisiin olettimiin.

Yksityisautoilu lisääntyy kaavan johdosta. Kaavaselostuksen havainnekuvat ovat harhaanjohtavia, sillä niistä puuttui osa kaavoitetuista rakennuksista. Asemakaavaselostuksessa on myös julkaistu sensitiiviseksi luokitellun lajin reviiri, mikä on julkisuuslain vastaista.

Hyvän hallintotavan oikeusperiaatteiden vastaista on myös se, että asemakaavan muutokseen liittyvät maankäyttösopimukset on allekirjoitettu jo 13.11.2019 ja 15.11.2019 ja kaupunkisuunnittelulautakunta on päättänyt saattaa kaavamuutoksen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi ja lähettää kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä tiedon niille, jotka ovat sitä maankäyttö- ja rakennuslain 67 §:n mukaisesti pyytäneet, vaikka ylintä päätösvaltaa kaupungilla käyttävä kaupunginvaltuusto ei ollut kaavamuutosta vielä hyväksynyt.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n mukaista asemakaavaa laadittaessa, ei ole huomioitu ympäristöministeriön ja luonnonvarakeskuksen tavoitteita, eikä IPCC:n erikoisraporttia ilmastonmuutoksesta ja maankäytöstä. Ilmasto-vaikutusten kannalta kaavamuutosalueen sijainti ei ole paras mahdollinen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kaupunginhallitus on antanut lausunnon, jossa on muun ohella todettu, että laihokaviosammalen suojelu alueella perustuu luonnonsuojelulain 42 §:n mukaiseen kasvilajin rauhoitukseen ja siitä johdettuun kieltoon. Luonnonsuojelulain 42 §:n 2 momentin mukaan rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lain 42 §:n 2 momentin kielto ei kuitenkaan estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan, eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Luonnonsuojelulain poikkeussäännös joka tapauksessa mahdollistaa alueen käyttämisen rakennustoimintaan. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että ehdotusvaiheessa olevan uuden yleiskaavan ratkaisut turvaavat hyvin laihokaviosammalen tärkeimpiä esiintymäalueita niin, että koko Vantaan osalta lajin suojelun tasoa voidaan suojelusuunnitelman mukaan pitää suotuisana.

Yhdistykset ovat antaneet vastaselityksen.

██████████ on antanut vastaselityksen

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksen erillispientalojen korttelialueiden AO 88026 ja AO 88028 osalta pois lukien rakennetut tontit varauksen länsiosassa sekä kortteleiden välillä olevan uuden Kiurunkieron katualueen osalta.

Muilta osin hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Perustelut

Sovellettavat maankäyttö- ja rakennuslain oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettyä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Pykälän 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n 1 momentin mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttyä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 50 §:n mukaan alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 1 momentin mukaan asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä samassa laissa säädetään.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 3 momentin mukaan asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

Maankäyttö- ja rakennuslain 57 §:n 1 momentin mukaan asemakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan asemakaava-aluetta rakennettaessa tai

muutoin käytettäessä (*asemakaavamääräykset*). Asemakaavamääräykset voivat koskea muun ohella haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 57 §:n 2 momentin mukaan jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, asemakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (*suojelumääräykset*). Suojelumääräysten tulee olla maanomistajalle kohtuullisia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n 1 momentin mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (*osallinen*), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n 1 momentin mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Saman pykälän 3 momentin mukaan kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnittelusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä. Ilmoittaminen on järjestettävä kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Ilmoittaminen voi tapahtua myös kaavoituskatsauksesta tiedottamisen yhteydessä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n 1 momentin mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (*muistutus*). Pykälän 2 momentin mukaan muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Lisäksi muita sovellettavia oikeusohjeita on selostettu jäljempänä.

Asemakaavaratkaisun pääpiirteet

Kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueen pinta-ala on noin 49 hehtaaria. Suunnittelualue sijoittuu Vallinojan ja Vierumäen laajojen metsäalueiden läheisyyteen. Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Lehmustontien luoteispuolella sijaitsevan Naakkamäen asuinalueen täydennysrakentaminen. Asemakaavamuutos perustuu voimassaolevaan yleiskaavaan, jossa

kaavamuutosalueen täydennettäväksi osoitettu alue on merkitty pientaloalueeksi (A3).

Asemakaavamuutosalueella on pääosin voimassa asemakaava (vanha Korso 1 rakennuskaava) vuodelta 1959, joka on kaavamuutosalueella suurilta osin toteutumaton ja toteutuskelvoton.

Asemakaavamuutoksella täydennetään jo rakennettua pientaloaluetta Lehmustontien varteen sijoittuvilla asuinrakennusten korttelialueilla (A), uuden Korkinmäentien varren asuinpienalojen korttelialueilla (AP) sekä alueen sisään jäävillä erillispientalojen korttelialueilla (AO). Päiväkodille osoitetaan paikka nykyisen Korppipuiston alueelta. Liikenne täydennettävälle alueelle järjestetään uuden rakennettavan Korkinmäentien ja aluetta kiertävän uuden Kiurunkierron kautta. Kulku Naakkamäen pohjoispuoliselle pientalo-alueelle osoitetaan Korkinmäentien kautta, osan nykyisestä Naakkakujasta muuttuessa kevyen liikenteen reitiksi.

Asemakaavamuutoksessa huomioidaan muutosalueella sijaitsevat arvokkaat luontoalueet, ekologiset käytävät sekä seudulliset virkistysreitit. Suojeltaviksi merkitään Tussinkosken alue sekä Lehmuston tilan rakennuksia.

Asemakaavamuutosalueen rakennusoikeus muutoksen jälkeen on yhteensä 39 392 k-m², josta 37 392 k-m² on asumiselle. Voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna koko kaavamuutosalueen rakennusoikeus alueella vähenee 4219 kem², kun voimassa olevan asemakaavan toteutumattomia osia muutetaan viheralueiksi ja luonnonsuojelualueeksi. Verrattuna voimassa olevan asemakaavan toteutuneiden osien rakennusoikeuteen asumiselle tarkoitettu rakennusoikeus lisääntyy kaavamuutosalueella 29 371 kem²:llä.

Kaavamuutoksessa osoitetusta kerrosalasta 6971 k-m² sijoittuu asuinrakennusten korttelialueille A, tehokkuudeltaan $e=0,30$. Asuinpienalojen korttelialueille AP, tehokkuudeltaan $e=0,25$, sijoittuu 5548 kem². Kerrosalasta 24 653 k-em² sijoittuu erillispientalojen korttelialueille AO, tehokkuudeltaan $e=0,25$. Erillispientalojen korttelialueet tuottavat noin 55 uutta erillispientalon rakennuspaikkaa. A ja AP -korttelialueet sijoittuvat kokonaisuudessaan Vantaan kaupungin omistamalle tai kaavamuutoksen yhteydessä kaupungin omistukseen siirtyvälle maalle. Erillispientalojen rakennuspaikoista 30 sijaitsee kaupungin omistamalla maalla. Suurin sallittu kerroskorkeus koko alueella on kaksi.

Kaavassa huomioidaan asemakaavamuutosalueen sijoittuminen voimassa olevan yleiskaavan mukaisille L_{den} 50–55 dB ja L_{den} 55–60 dB lentomelu-vyöhykkeille.

Kaavaselostuksen mukaan kaava mahdollistaa alueelle kolme uutta A-tonttia (yhteensä 2,3235 ha, $e=0,30$), sekä kolme uutta AP-tonttia (yhteensä 2,219 ha, $e=0,25$). Rakennusoikeus yhteensä näille korttelialueille on 12 519 kem². Asuntojen keskikoon ollessa 75 k-m², asuntoja syntyy A ja AP-alueille yhteensä noin 170, noin 300 asukkaalle. Asukkaiden määrä kaavamuutos-

alueella kaavaratkaisun toteutuessa kasvaa nykyisestä noin 130 asukkaasta reiluun 900:an asukkaaseen.

Oikeudellinen arviointi

Menettelyä ja vuorovaikutusta koskevat valitusperusteet

Kaupunginhallituksen lausunnon ja kaavaselostuksen mukaan asemakaavamuutoksen vireille tulosta on kuulutettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa. Tieto on lisäksi lähetetty kirjeitse kaava-alueen maanomistajille, joiden postialue on muu kuin Vantaa sekä ison kiinteistön maanomistajalle ja viranomaisille. Tieto vireille tulosta on toimitettu kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla.

Siltä osin kuin valituksissa on vedottu siihen, ettei esitettyjä mielipiteitä ja tehtyjä muistutuksia ole otettu huomioon tai että annetut vastineet ovat olleet puutteellisia, hallinto-oikeus toteaa, että kaavoitusmenettelyyn liittyvän vuorovaikutuksen pääasiallisena tarkoituksena on mahdollistaa asiaan osallisten mielipiteiden saattaminen kaavoittajan tietoon ja turvata maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n tavoite osallistumismahdollisuudesta kaavan valmisteluun. Osallistumista ja vuorovaikutusta koskevalla sääntelyllä ei rajoiteta valtuuston toimivaltaa päättää kaavan sisällöstä maankäyttö- ja rakennuslain ja muiden lakien asettamissa rajoissa. Vuorovaikutusmenettelyllä ei myöskään sidota kaavan sisältöä kuulemisten yhteydessä esitettyihin mielipiteisiin. Se, etteivät annetut muistutukset ole johtaneet kaavaehdotuksen muuttamiseen, ei tee menettelyä lainvastaiseksi. Annettuja vastauksia on pidettävä riittävinä.

Asemakaavamuutosta varten on 7.2.2018 laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jota sittemmin on päivitetty useita kertoja. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on ilmennyt muun ohella kaavoitettava alue ja kaavoituksen tavoite. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä ja osallisilla ollut mahdollista esittää mielipide ja tehdä muistutus siitä. Valituksissa esitetyn perusteella ei voida katsoa, että kunta ei olisi maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n edellyttämällä tavalla ilmoittanut kantaansa kaavaehdotuksesta tehtyihin muistutuksiin tai että lausunnoissa olisi päätöksen lainmukaisuuden kannalta merkityksellisiä virheitä. Valituksissa ei ole esitetty muitakaan sellaisia perusteita, joiden vuoksi asemakaavamuutosta laadittaessa noudatettu menettely ei täyttäisi maankäyttö- ja rakennuslain 8 luvun edellyttämiä vuorovaikutusta koskevia vaatimuksia tai että asiassa olisi menetelty hyvän hallintotavan vastaisesti.

Siltä osin kuin yhdistysten valituksissa on katsottu, että asiassa on tapahtunut menettelyvirhe sen johdosta, että Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri on toimittanut lahekaviosammalta koskevia havaintotietoja Lehmustontien kaavoituksesta vastaavien tietoon ennen kaavan hyväksymistä perjantaina 13.12 klo 11 sähköpostilla ja tämän tiedon perusteella ei ole ryhdytty yhdistyksen tarkoituksenmukaisena pitämiin toimiin, hallinto-oikeus toteaa seuraavaa. Asiassa ei ole tapahtunut menettelyvirhettä pelkästään sen johdosta, että asemakaavan käsittelyä toimitettujen havaintotietojen perusteella

ei ole keskeytetty tai sen vuoksi, että havaintotiedoista ei ole ilmoitettu kaupunginvaltuuston jäsenille. Päättös ei liioin ole lainvastainen sen johdosta, että havaintoja koskevaan sähköpostiin ei ole vastattu. Hallinto-oikeus lausuu erikseen laihokaviosammalta koskevien selvitysten riittävydestä.

Luontoselvityksiä ja luonnonympäristön vaalimista koskevat valitusperusteet

Yleistä

Valituksissa on lukuisilla eri perusteilla katsottu, että kaavaratkaisun yhteydessä ei riittävällä tavalla ole selvitetty tai huomioitu asemakaavaratkaisun vaikutuksia kaava-alueen ja lähialueiden luontoarvoihin. Hallinto-oikeus toteaa yleisesti, että asemakaava-alueesta suuri osa on osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL) tai luonnonsuojelualueeksi (SL). Näiden kaavamääräysten ja -merkintöjen on osaltaan katsottava turvaavan alueen luonnon monimuotoisuuden säilymistä asemakaava-alueella siltä osin kuin kaava-aluetta ei ole osoitettu rakentamistoimintaan.

Hallinto-oikeus on jäljempänä arvioinut kaavaratkaisun perustana olevien luontoselvitysten riittävyyttä sitä taustaa vastaan, että esimerkiksi luonnonsuojelulain 49 §:stä johtuva kielto tulee asemakaavasta riippumatta sovellettavaksi myönnettäessä alueelle rakennus- tai muita lupia, ja ottaa asiassa luonnonarvojen osalta ilmenneen pohjalta kantaa ensisijaisesti siihen, onko kaava ylipäättään toteuttavissa vai estyykö rakentaminen merkittävilä osin luonnonarvojen esiintymisen vuoksi.

Kaavaselostuksessa on kaavahankkeen vaikutuksista luontoon ja luonnonympäristöön todettu muun ohella seuraavaa: Kaavamuutosalueella Vierumäen eteläisestä saniaiskorvesta Naakkakujan yli Tussinkosken alueelle sijoittuva arvokkaiden luontoalueiden välinen metsäinen ekologinen yhteys turvataan kaavassa. Yhteyden kapeimmalla kohdalla yhteyden kaakkoispuoleisilla rakennuspaikoilla osoitetaan kaavamerkinnoin suojeltava vyöhyke. Maanpinnan muokkaaminen ja elinvoimaisten puiden kaato on tällä suojeltavalla alueen osalla kielletty. Ekologisen yhteyden säilyminen mahdollisimman leveänä turvaa alueen herkkää lajistoa, palvelee eliölajien liikkumista ja leviämistä sekä ylläpitää luonnon ydinalueiden toimintaa ja vähentää niiden haitallista eristäytymistä.

Rakentamiselle tarkoitettu ala on osoitettu etelän puolella vähintään 65 metrin etäisyydelle Myllyniityn ojasta Myllyniitynojan kokonaisvakavuus huomioiden. Ohjeellinen puistoraitti on sijoitettu vähintään 50 metrin etäisyydelle ojasta. Kaavamääräyksen mukaisesti rakentamiskätkäisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin. Tällä suojellaan kaavaselostuksen mukaan Myllyniitynojan luontoarvoja.

Kaavaselostuksen mukaan kaavamuutoksella on jonkin verran vaikutuksia alueen luontoarvoihin. Osa uusille rakentamisen korttelialueille osoitetusta alueesta sijoittuu voimassa olevan asemakaavan toteutumattomille, nykyisin metsäisille alueille. Kaavamuutosalueella voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna virkistysalueet kuitenkin lisääntyvät huomattavasti kaavamuutos-

alueella asemakaava muutoksen myötä. Kaavassa suojelu-, lähivirkistysalue- ja luo-merkinnöin turvataan luontoarvojen säilyminen alueella ja kortteli-alueille on asemakaavamuutosehdotuksessa esitetty vihermääräyksiä.

Lahokaviosammal

Valituksissa on katsottu, että kaupunginvaltuuston päätös on lainvastainen sen johdosta, että alueen lahokaviosammaleesiintymiä ei ole huomioitu riittävästi. Tämän johdosta yhdistysten valituksessa on vaadittu erillispientalojen korttelialueiden AO 88026 ja AO 88028 kumoamista pois lukien rakennetut tontit varauksen länsiosassa sekä näihin varauksiin liittyvien uusien katualueiden (Kiurunkierro, Vilho Reiman polku) osalta. Pohjanpalon valituksessa on vaadittu koko päätöksen kumoamista. Yhdistysten valituksessa on erityisesti viitattu siihen, että ennen asemakaavan muutoksen hyväksymistä kaupungille on toimitettu tieto alueella esiintyvistä lahokaviosammalhavainnoista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n 1 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Luonnonsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaan, jos luonnonvaraisen kasvilajin olemassaolo käy uhatuksi tai rauhoittaminen muusta syystä osoittautuu tarpeelliseksi, voidaan tällainen laji rauhoittaa asetuksella koko maassa tai jossakin osassa maata. Saman pykälän 2 momentin mukaan rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä.

Luonnonsuojelulain 47 §:n 1 momentin mukaan asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen uhanalainen eliölaji, jonka häviämishuhto on ilmeinen. Ympäristöministeriön on tarvittaessa laadittava ohjelma erityisesti suojeltavan lajin kannan tai kantojen elvyttämiseksi. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Luonnonsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan mitä 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Lahokaviosammal (*Buxbaumia viridis*) on luonnonsuojelulain 42 §:n 1 momentin nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen 20 §:n liitteen 3(a) mukainen koko maassa rauhoitettu kasvilaji sekä luonnonsuojelulain 46 §:n ja

47 §:n 1 momentin nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen 21 §:n ja 22 §:n mukainen asetuksen liitteessä 4 mainittu uhanalainen, erityisesti suojeltava laji. Lahokaviosammal on mainittu myös luontodirektiivin 92/43/ETY liitteessä II (b) mainittu laji, jonka suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty, silloin kun esiintymispaikka on rajattu luonnonsuojelulain 47 §:n 3 momentin ja 5 momentin sekä 5 a §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella.

Kaava-asiakirjoihin sisältyy Olli Mannisen laatima Vantaan lahokaviosammalkartoitus (2017), johon kaavan selvitysaineisto lahokaviosammalenselityksestä osalta perustuu. Selvitysten mukaan kaava-alueella esiintyy lahokaviosammalta. Selvityksen mukaan asemakaavamuutoksen VL-alueelle sijoittuu lahokaviosammaleesiintymä ja potentiaalinen esiintymispaikka. Kaavaselvityksen mukaan lahokaviosammalta on inventoitu Vierumäen metsässä ja osin kaava-alueella vuonna 2017.

Vantaan lahokaviosammalselvityksessä on kaava-alueen ja sen lähialueiden osalta todettu seuraavaa: Yksi aivan parhaista löytyneistä lahokaviosammalenselityksestä oli Vierumäen metsä Korson länsipuolella. Kohteelta löytyi yhteensä seitsemän esiintymärunkoa alueen kokoon nähden pikaisella maastokäynnillä. Esiintymiä löytyi melko kattavasti alueen eri osista ja pääosassa muistakin potentiaalisiksi arvioiduista metsistä edellytykset olivat hyvät. Vaikka alue on ahkerassa virkistyskäytössä, tapahtuu liikkuminen pääosin reittejä pitkin. Nykymuotoinen käyttö ei siis uhkaa lajin tulevaisuutta. Metsänhoito- toimenpiteet kannattanee rajoittaa lähinnä reittien avoinna pitämiseen. Osa esiintymistä oli tiheämissä nuoremmassa kuusikoissa. Harvennukset ja muu metsänhoito tällaisissa kosteissa tiheissä kuusikoissa ovat helposti haitaksi lajille. Ydinalueen raja on ehkä tuollaisenaan hieman liian karkea ja laaja. Tarkempi tutkimus ehkä kuitenkin tarvittaisiin, jos sitä aiotaan tarkentaa.

Kaavakartalta ja kaavaselvityksestä ilmenee, että selvityksessä tarkoitettu alue on osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL) ja sitä lisäksi koskee osaksi merkintä luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin tärkeä alue (luo).

Hallinto-oikeus toteaa, että Vantaan lahokaviosammalselvityksen (2017) yhteydessä oli selvitetty lajin esiintymistä kaava-alueella pääosin vain sen länsiosassa Huuhkajamäen alueella. Lahokaviosammalenselitykseen koulutautunut luontoharrastaja oli selvittänyt 25.11.2019 tehdyllä maastokäynnillä lahokaviosammalenselitystilannetta niillä Lehmustontien asemakaava-alueen rakentamisvarauksilla, jotka rajoittuvat Tussinkosken suojelualueeseen. Maastokäynnin tuloksena Lehmustontien kaava-alueen itäosan rakentamisvarauksilta (AO 88026, AO 88028 sekä näihin liittyvät uudet katuvaraukset) paikallistettiin 16 lahokaviosammalenselityksen protoneemavaiheen esiintymää. Esiintymispaikat on ilmoitettu kartalla ja koordinaateilla.

Hallinto-oikeus toteaa, että sen lisäksi, että lahokaviosammal on kaupungin- hallituksen lausunnossa toteamin tavoin luonnonsuojelulain 42 §:n 1 momentissa mainittu rauhoitettu kasvilaji, on se myös luonnonsuojelulain 47

§:ssä ja luontodirektiivin liitteessä II tarkoitettu erityisesti suojeltava uhanalainen eliölaji, jonka säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Lahokaviosammaleen suojelukategoria on siten korkea. Kysymyksessä olevaa esiintymispaikkaa ei kuitenkaan ole ELY-keskuksen päätöksellä määritelty luonnonsuojelulain 47 §:n 3 momentin perusteella erityisesti suojeltavan lajin tärkeäksi esiintymispaikaksi. Siten lahokaviosammaleen esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty vain, jos kyseessä saattaisi olla erityisesti suojeltavan lajin kannalta tärkeä esiintymispaikka.

Kun kuitenkin otetaan huomioon esitetty havaintojen määrä ja yksityiskohtaisuus ja kaava-aineistoon sisältyvän lahokaviosammalselvityksen ylimalkaisuus, ei kysymyksessä olevan lajin esiintymistä ja kaavan vaikutuksia ole riittävästi selvitetty siten, että asemakaavan sisältövaatimuksena oleva luonnonympäristön erityisten arvojen hävittämiskielto olisi tullut riittävästi huomioon otetuksi maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja 54 §:n 2 momentin nojalla. Tämän vuoksi ja riittävän suunnittelullisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi on kaupunginvaltuuston päätös kumottava erillispientalojen korttelialueiden AO 88026 ja AO 88028 osalta pois lukien rakennetut tontit varauksen länsiosassa sekä kortteleiden välillä olevan uuden Kiurunkiero katualueen osalta.

Hallinto-oikeus toteaa, että asemakaavan kumoaminen vaaditun Vilho Reiman polun osalta ei ole tarpeen, koska saadun selvityksen perusteella polun alueelta ei ole tehty havaintoja lahokaviosammalesta.

Muut luontoselvityksiin liittyvät valitusperusteet

Valituksissa on katsottu, että asemakaavan valmistelun yhteydessä ei ole erityisesti selvitetty kaavahankkeen vaikutuksia lepakoiden, lintujen, putkilokasvien eikä muiden lahottajalajien kuin lahokaviosammaleen osalta. Edelleen on katsottu, että selvitysaineistoista puuttuu muun muassa kuvio-
tasoiset selvitykset alueen kasvillisuudesta ja eri luontotyyppien esiintymisestä rakennettavaksi esitetyillä metsäalueilla.

Hallinto-oikeus toteaa, että selvityksiin ei sisälly nimenomaisesti tämän kaavahankkeen näkökulmasta laadittua selvitystä kaava-alueen ja sen lähialueisiin liittyvistä luontoarvoista. Asiakirjoista ilmenee, että selvityksissä on suurelta osin nojaututtu muissa yhteyksissä laadittuihin osin vanhoihin selvityksiin. Vaikka nimenomaan tähän kaavahankkeeseen liittyvän kokonaisselvityksen laatiminen olisi mahdollistanut paremmin kaavahankkeen luontovaikutusten ja mahdollisten jatkoselvitysten tarpeen arvioinnin, ei päätös ole lainvastainen pelkästään sen perusteella, että tällaista selvitystä ei ole laadittu. Asiassa ei ole ilmennyt, että päätös olisi lainvastainen lepakoiden, lintujen, putkilokasvien eikä muiden lahottajalajien huomioimiseen liittyvillä valitusperusteilla.

Siltä osin kuin valituksissa on kysymys kaavaratkaisussa osoitetun rakentamisen vaikutuksista Tussinkosken luonnonsuojelualueeseen, hallinto-oikeus toteaa, että Tussinkosken luonnonsuojelualue on valituksenalaisessa

kaavassa osoitettu luonnonsuojelualueeksi. Asemakaavan luonnonsuojelu-aluevaraus on hieman laajempi kuin suojelualueen suojelupäätöksen raja. SL-alueeseen rajoittuvilla A- ja AO-korttelialueille on osoitettu istutettava tai suojeltava vyöhyke SL-alueen suuntaan.

Kaavaratkaisu ei ole lainvastainen pelkästään sillä perusteella, että rakentamisalueilla voi mahdollisesta olla samoja biotooppeja, kuten melko lahopuustoisia lehtoja ja lehtomaisia kankaita, kuin luonnonsuojelualueella. Asiassa ei myöskään ole ilmennyt perustetta, jonka mukaan asemakaavan mukaisen rakentamisen vaikutuksia luonnonsuojelualueeseen olisi erityisesti tullut selvittää.

Rakentaminen lentomelualueella

Siltä osin kuin asiassa on katsottu, että asemakaava on lentomeluun liittyvien näkökohtien johdosta lainvastainen, hallinto-oikeus toteaa, että voimassa olevassa yleiskaavassa asemakaavamuutosalueen rakentamiselle osoitetut alueet, lukuun ottamatta Huuhkajatien varrella olevia jo rakennettuja korttelialueita, sijaitsevat lentomeluvyöhykkeellä m3 (L_{den} 50–55 dB). Tähän kaavamääräykseen ei liity rakentamisrajoitteita. Valmisteilla olevassa Vantaan yleiskaavaluonnoksessa 2020, joka voidaan ottaa tosiasiaselvityksenä huomioon, rakentamiselle osoitetut alueet kaavamuutosalueella sijaitsevat pääosin lentomeluvyöhykkeellä L3 (L_{den} 50–55) ja osin lentomeluvyöhykkeellä L2 (L_{den} 55–60). Vantaan yleiskaavaluonnoksessa lentomeluvyöhyke L2 on aluetta, johon ei tule sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja.

Kaikille korttelialueille rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden vaatimukseksi lento- ja tiemelua vastaan on asetettu 35 dB. Lisäksi asemakaavan merkintöihin ja määräyksiin on kaikille korttelialueille merkitty, että teknisin ratkaisuin tulee huolehtia siitä, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukainen melutaso ei oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla tai parvekkeilla ylitä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaavahanke on lentomeluvyöhykkeiden osalta voimassaolevan yleiskaavan mukainen. Siltä osin kuin kaava-alue sijoittuu uudessa Vantaan yleiskaavaluonnoksessa lentomeluvyöhykkeen L2 alueelle, jonne ei kaavamääräyksen mukaan tule sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja, hallinto-oikeus toteaa, että nyt osoitetut rakentamisalueet eivät merkitse sellaisen uuden rakentamisalueen muodostumista, että kaavahanke olisi käytettävissä olevan parhaan lentomelua koskevan tiedon, jota yleiskaavaluonnos osaltaan heijastaa, mukaan lainvastainen. Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan kaava-alueella voimassa oleva asemakaava mahdollistaa uusimman lentomeluennusteen lentomeluvyöhykkeen L_{den} 55–60 (L2) alle toteutumattomille rakennuspaikoille noin 13 000 $k\cdot m^2$ asuinkerrosalaa. Lausunnon mukaan asemakaavamuutos mahdollistaa näille lentomeluvyöhykkeellä L2 sijaitseville uusille rakennuspaikoille asuinkerrosalaa yhteensä noin 3500 $k\cdot m^2$. Lentomeluvyöhykkeellä L2 sijaitseva rakentamisen määrä siten supistuisi kaavahankkeen johdosta. Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon rakennuksen

ääneneristävyydelle kaavamääräyksissä asetetut vaatimukset, päätös ei ole lainvastainen lentomeluun liittyvillä valitusperusteilla. Lentomeluun liittyviä kysymyksiä ei ole ollut tarpeen selvittää enemmälti.

Muut valitusperusteet

Hallinto-oikeus toteaa, että kaavan sisältö ja kaavamuutosalueen sijainti huomioon ottaen kaavamuutoksen liikenteellisiä vaikutuksia on selvitetty riittävästi. Asemakaavamuutos ei ole valituksessa esitetyillä liikenteeseen liittyvillä perusteilla maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vastainen

Päätös ei ole lainvastainen sen johdosta, että siinä ei ole huomioitu ympäristöministeriön ja luonnonvarakeskuksen tavoitteita taikka IPCC:n erikoisraporttia ilmastonmuutoksesta ja maankäytöstä.

Päätös ei ole lainvastainen sillä perusteella, että kaavaselostuksessa olisi julkisuuslain vastaisesti ilmennyt suojeltavien lajien reviirejä.

Päätös ei ole lainvastainen sen johdosta, että asemakaavan muutokseen liittyvät maankäyttösopimukset on allekirjoitettu ennen kaavan hyväksymistä.

Yhteenveto

Hallinto-oikeus voi tutkia valitusten johdosta vain sen, onko asemakaavan muutoksen hyväksymistä koskeva päätös kuntalain 135 §:ssä tarkoitettulla tavalla lainvastainen siltä osin kuin päätöksestä on valitettu. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu tutkia kaavapäätöksen tarkoituksenmukaisuutta koskevia valitusperusteita, kuten sitä, olisiko jokin muu maankäytöllinen ratkaisu parempi kuin tehty kaavaratkaisu tai onko kaavan muuttaminen valittajien esittämin syin tarpeetonta.

Kaupunginvaltuuston asemakaavan muutoksen hyväksymistä koskeva päätös on osaksi lainvastaisena kumottava maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja 54 §:n 2 momentin nojalla. Päätös ei ole valituksissa esitetyillä perusteilla muutoin lainvastainen, joten valitukset on muilta osin hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n 4 momentin mukaan muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla

hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL julkipano).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Olli Kurkela, Jaana Moilanen (t) ja Esa Hakkola.

Esittelijäjäsen

Esa Hakkola

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry

Maksutta

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Maksutta

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Jäljennös Vantaan kaupunginhallitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Tämä päätös on annettu julkipanon jälkeen, jolloin päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun se on annettu.

Valituksen toimittaminen

Valitus liitteineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä myös sähköistä asiointipalvelua käytettäessä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi katsotaan, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:n 2 momentista muuta johdu.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite:	Käyntiosoite:
PL 180	Paasivuorenkatu 3
00131 HELSINKI	Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, Faksi: 029 56 40382

Asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom skriftliga besvär hos **högsta förvaltningsdomstolen**, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Enligt 111 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska besvärstillstånd beviljas om

- 1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,
- 2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller
- 3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Besvärstillstånd kan också beviljas i fråga om endast en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

Besvärstid och delgivningsdag

Besvär skall anföras **inom 30 dagar från dagen för delfåendet av förvaltningsdomstolens beslut**, denna dag inte medräknad.

Detta beslut har meddelats efter anslag, och den som saken gäller anses därmed ha fått del av beslutet när det meddelades.

Inlämnande av besvär

Besvären inklusive bilagor ska inom besvärstiden lämnas **till högsta förvaltningsdomstolen**. Besvärshandlingarna ska även vid användning av e-tjänsten vara framme senast den sista dagen av besvärstiden före utgången av ämbetsverkets öppettid.

Besvärens innehåll

I besvären, som ska innehålla en ansökan om besvärstillstånd, ska anges

- ändringssökandens namn och kontaktuppgifter
- den postadress och eventuell annan adress till vilken handlingar som hänför sig till rättegången kan sändas.
- det beslut i vilket ändring söks
- de grunder på vilka besvärstillstånd begärs samt de skäl på vilka grunden för meddelande av besvärstillstånd anses föreligga
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas
- grunderna för yrkandena.

Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud ska dennes kontaktuppgifter anges i besvären.

Högsta förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

Bilagor till besvären

Till besvären ska fogas

- förvaltningsdomstolens beslut med besvärsanvisning
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Ett ombud ska foga en fullmakt till besvären om det inte av 32 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden framgår annat.

Högsta förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter

Postadress:	Besöksadress:
PB 180	Paasivuorigatan 3
00131 HELSINGFORS	Helsingfors

E-post: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi, Fax: 029 56 40382

E-tjänst: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>